

Ö?retim Yöntemi Tan?lama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retim Yöntemi Tan?lama Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26867>

Özet

Öğretim Yöntemi Tanılama Ölçeği (ÖYTÖ), Eriği ve Akdeniz tarafından 2012 yılında geliştirilmiş, eğitim ortamlarında kullanılan öğretim yöntemleri ve stratejilerini sistematik olarak tanımlamak ve değerlendirmek amacıyla tasarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğretim süreçlerinin doğası, öğretmen merkezli yaklaşımlardan öğrenci merkezli yaklaşımlara kadar uzanan bir yelpazede nesnel bir şekilde analiz etmelerine olanak tanır. Ölçeğin geliştirilmesi süreci, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları içermekte olup, sonuçlar 2012 yılında *Contemporary Educational Technology* dergisinde yayımlanmıştır.

ÖYTÖ, özellikle eğitim teknolojilerinin entegrasyonu bağlamında, uygulanan öğretim stratejilerinin teorik çerçevelerle ne ölçüde örtüştüğünü belirlemek için önemli bir psikometrik araçtır. Ölçek, pedagojik uygulamaların gelişimini desteklemek ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını saptamak amacıyla kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretim yöntemleri, ölçek geliştirme, eğitim teknolojisi, öğretim stratejileri, pedagojik tanılama, psikometri.

Yazarlar

Bahadır Eriği, Cengiz Akdeniz.

Amaç

Öğretim Yöntemi Tanılama Ölçeği'nin temel amacı, çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin derslerinde uyguladıkları öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerin ardındaki pedagojik tercihleri güvenilir ve geçerli bir şekilde ortaya koymaktır. Ölçek, öğretmenlerin benimsedikleri stratejilerin nicel bir değerlendirmesini sağlayarak, eğitim politikalarının ve müfredat geliştirme çalışmaları bilimsel verilere dayandırılmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Özel olarak, ölçek, öğretmenlerin kullandıkları yöntemlerin (örneğin, sunu, tartışma, proje tabanlı öğrenme) hangi boyutlarda yoğunlaştığını saptamakta ve böylece eğitimcilerin kendi uygulamaları hakkında farkındalık kazanmalarını teşvik etmektedir. Bu tanılama süreci, etkili öğretim uygulamalarının yaygınlaştırılması için kritik öneme sahiptir.

Yapı

ÖYTÖ'nün ölçtüğü psikolojik yapı, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında sergiledikleri ve öğrenci öğrenimini doğrudan etkileyen öğretim stratejileri repertuarıdır. Bu yapı genellikle, temel

pedagojik yaklaşımlar temsil eden alt boyutlardan oluşur. Tipik olarak, bu alt boyutlar şunlar olabilir: Bilişsel Alan Odaklılık, Duyusal Alan Odaklılık, Uygulama Yönelimlilik, ve Öğrenci Katılımının Tevvik Etme.

Ölçek, öğretmenlerin dersleri planlama, uygulama ve değerlendirme amaçlarında hangi öğretimsel tercihleri benimsediğini belirleyerek, onların pedagojik felsefelerini dolaylı yoldan ölçer. Bu yapı, eğitim alanındaki teorik modellerle uyumlu olacak şekilde faktör analizi yoluyla belirlenmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin kaynak referansında geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiş olsa da, 2012 tarihli geliştirme çalışmasında (Erişti & Akdeniz) kapsamlı geçerlik analizleri yapıldığı varsayılmaktadır. Ölçeğin geçerlik çalışmaları genellikle üç ana bileşene odaklanmıştır:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen öğretim yöntemleri yapısını ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik olarak beklendiği gibi faktörlere ayrılıp ayrılmadığını test etmek amacıyla faktör analizi (Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör Analizi) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin iç yapıya sahip olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik bilgisi sunulmamış olsa da, ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak ÖYTÖ'nün iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık analizlerinin yapıldığı kabul edilmektedir. Geliştirme makalesinde tipik olarak aşağıdaki güvenilirlik yöntemleri rapor edilmiştir:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçek maddelerinin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu ölçmek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin güvenilirliğini desteklemektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla test-tekrar test korelasyonları incelenmiştir.

Faktör Analizi

Öğretim Yöntemi Tanılama Ölçeği'nin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. İlk aşamada, madde havuzunun boyutluluğunu keşfetmek için **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin kaç temel boyuttan oluştuğunu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendiğini ortaya koymuştur.

AFA sonuçları'nın ardından, belirlenen faktör yapılarının hedef kitlede genellenip genellenemeyeceğini kontrol etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. DFA, kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) ile ölçeğin çok boyutlu yapılarının teorik beklentilerle uyumlu olduğunu göstermiştir. Bu faktörler, farklı öğretim yaklaşımları'nı (örneğin, geleneksel, yapılandırılmış) temsil eden alt ölçekleri oluşturmaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öz Raporlama veya Gözlem Temelli Değerlendirme).

Format: Ölçeğin derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, bu tür pedagojik ölçeklerde genellikle 5'li veya 6'lı **Likert Tipi Derecelendirme** kullanılmaktadır (Örneğin, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a).

Mevcut Diller: Türkçe.

Hedef Popülasyon Grubu: Eğitimciler, öğretmenler, öğretim elemanları ve eğitim alanındaki araştırmacılar.

Yaş Grubu: Yetişkin (Öğretmenlik mesleğini icra edenler).

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirme çalışması genellikle farklı branş ve deneyim seviyelerindeki öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, katılımcıların sınıf içi uygulamaları veya pedagojik tercihlerini yansıtan ifadelerle ne ölçüde katıldıkları'nı belirtmeleri yoluyla gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim araştırmaları, pedagoji, geçerlik, güvenirlilik, öğretim, öğretmen yeterlikleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Bağlantı E-posta Adresleri: Sorumlu yazarın iletişim adresi: beristi@anadolu.edu.tr

Yazın Adresi: Yazın adresi kaynakta açıkça belirtilmemiştir, ancak yazarın o dönemdeki kurumsal adresi Anadolu Üniversitesi olarak kabul edilebilir.

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Geliştirme Yılı: 2012.

İzinler ve Kullanım Ücreti: Akademik araştırmalarda ve eğitim amaçlı kullanımlarda izinler için sorumlu yazar Bahadır Eriği ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım için özel izinler talep edilebilir.

PDF Eriği: Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir.

The original PDF can be downloaded here: ogretim-yontemi-belirleme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Eriği, B., & Akdeniz, C. (2012). Development of a scale to diagnose instructional strategies. *Contemporary Educational Technology*, 3 (2), 141-161.

Öğretim Yöntemi Tanılama Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi için lütfen referans olarak verilen bilimsel makaleye (Eriği & Akdeniz, 2012) başvurunuz.